

**AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ A
REPUBLICII MOLDOVA**

**CERINȚE TEHNICE
PRIVIND PROIECTAREA, VERIFICAREA ȘI
APROBAREA PROCEDURILOR DE ZBOR
INSTRUMENTAL**

Ediția 01/ septembrie 2016

Acte ale Autorității Aeronautice Civile

1554 ORDIN

cu privire la aprobarea documentului “Cerințe tehnice privind proiectarea, verificarea și aprobarea procedurilor de zbor instrumental”

În temeiul art. 5 alin. (3) lit. e) din Legea aviației civile nr. 1237-XIII din 09.07.1997 și al punctului 7 subpunctul 5) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 645 din 07.08.2014, întru executarea atribuțiilor ce îi revin Autorității Aeronautice Civile în calitate de autoritate publică care aprobă regulamente, instrucțiuni, alte acte cu caracter tehnic ce conțin standarde și proceduri executorii pentru persoanele fizice și juridice care activează în domeniul aviației civile și în scopul stabilirii cerințelor aplicabile organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău și în scopul asigurării siguranței traficului aerian,

**DIRECTORUL
AUTORITĂȚII AERONAUTICE CIVILE**

Nr. 26/GEN. Chișinău, 5 septembrie 2016.

Radu BEZNIUC

ORDON:

1. Se aprobă ediția 01 a documentului “Cerințe tehnice privind proiectarea, verificarea și aprobarea procedurilor de zbor instrumental” conform anexei la prezentul ordin.
2. Autoritatea Aeronautică Civilă va pune la dispoziția tuturor persoanelor interesate anexa la prezentul ordin prin publicarea pe pagina web oficială www.caa.md, la compartimentul “Cadrul Normativ – Alte acte normative”.
3. Documentul “Cerințe tehnice privind proiectarea, verificarea și aprobarea procedurilor de zbor instrumental”, conform anexei la prezentul ordin, se pune în aplicare în termen de 6 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
4. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În
cu p
căt
de A
Hotă
din 2
licen
califi
„ALL
Finan
de 0
LTD I
de că
explic
(5), al
Legea
art. 1
lit.t),
art.25
Comis

1. :
de coi
narilor
zi, a c
memb
comisi
următc
- „(

¹Mon
²Mon
³Mon

Urm
Compa
Bucure
privind
și art.2:
„Privind
în Monit
BIS), ar
din 30.0
activități
al Reput
C

1. Se

CUPRINS

CUPRINS.....	1
Preambul.....	2
CAPITOLUL 1 - Generalități.....	3
1.1. Scop.....	3
1.2. Aplicabilitate.....	3
1.3. Definiții.....	3
1.4. Abrevieri utilizate.....	6
1.5. Referințe.....	7
CAPITOLUL 2 - Aprobarea organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental... 8	8
2.1. Solicitarea aprobării organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental	8
2.2. Verificarea documentației pentru aprobarea organizației de proiectare.....	9
CAPITOLUL 3 – Cerințe pentru desemnarea și pregătirea proiectanților procedurilor de zbor instrumental.....	11
3.1. Cerințe generale.....	11
3.2. Cerințe privind competența proiectanților de proceduri de zbor instrumental.....	11
CAPITOLUL 4 – Cerințe pentru desfășurarea activităților de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.....	13
4.1. Cerințe generale.....	13
4.2. Cerințe privind informațiile/datele.....	13
4.3. Cerințe privind resursele hardware și software.....	14
4.4. Cerințe privind sistemul de management al calității.....	14
4.5. Cerințe privind siguranța.....	16
4.6. Cerințe privind proiectarea procedurilor de zbor instrumental.....	16
4.7. Cerințe privind documentația de proiectare.....	17
4.8. Cerințe față de validarea la sol a procedurilor de zbor instrumental.....	18
4.9. Cerințe față de validarea din zbor a a procedurilor de zbor instrumental.....	19
4.10. Cerințe față de calificarea Pilotului de Validare din Zbor (PVZ).....	21
CAPITOLUL 5 - Aprobarea procedurilor de zbor instrumental.....	23
5.1. Generalități.....	23
5.2. Etapele procesului de aprobare a procedurii de zbor instrumental.....	23
5.3. Aprobarea procedurilor de zbor instrumental.....	24
CAPITOLUL 6 - Cerințe privind actualizarea continuă.....	25
CAPITOLUL 7 - Cerințe privind indicatorii de performanță.....	25
CAPITOLUL 8 - Supravegherea continuă a organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.....	26
CAPITOLUL 9 - Responsabilități și obligații.....	27
ANEXA 1 – Structura Memoriului de prezentare a organizației de proiectare.....	28
ANEXA 2 – Specimenul formularului de solicitare a aprobării organizației de proiectare....	30
ANEXA 3 – Specimenul formularului de solicitare a aprobării procedurii de zbor instrumental.....	31

Preambul

1. Presentul document stabilește cerințele pe care trebuie să le îndeplinească și pe care trebuie să le aplice organizațiile care desfășoară activități de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în Regiunea de Informare a Zborurilor Chișinău (FIR Chișinău).
2. Presentul document transpune la nivel național prevederile cuprinse în Doc. OACI 8168, "Proceduri de navigație aeriană - Operarea aeronavelor" (*în continuare PANS-OPS*) –Volumul 2, Partea I, Secțiunea 2, Capitolul 4, și Doc. OACI 9906, "Sistemul de asigurarea calității proiectării procedurilor de zbor", Volumul 1, Capitolul 6.
3. Presentul document a fost elaborat în conformitate cu prevederile actelor normative naționale și ale tratatelor și convențiilor internaționale privind aviația civilă. Prevederile conținute în prezentul document se aplică tuturor persoanelor juridice ale Republicii Moldova și/sau străine, care desfășoară activități aeronautice civile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău.
4. Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova (*în continuare AAC*) verifică modul în care organizația de proiectare a procedurilor de zbor instrumental se conformează cu cerințele stabilite atât în prezentul document, cât și în alte reglementări și acte normative aplicabile.
5. Organizațiile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, ce sunt implementate în FIR Chișinău, trebuie să dispună de capacitățile necesare și să se conformeze cerințelor de siguranță și calitate aplicabile proiectării și implementării procedurilor de zbor instrumental.

CAPITOLUL 1 Generalități

1.1. Scop

1.1.1. Prezentul document stabilește cerințele aplicabile organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău, în scopul asigurării siguranței traficului.

1.1.2. Cerințele prevăzute se referă la sistemul de management al calității, la definirea și documentarea proceselor de proiectare, resursele necesare, competența proiectanților, precum și la calitatea datelor aeronautice.

1.1.3. Pentru atingerea acestui scop, organizațiile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău trebuie să îndeplinească întocmai cerințele prevăzute în prezentul document.

1.2. Aplicabilitate

1.2.1. Cerințele prevăzute în prezentul document se aplică organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău, furnizorilor de servicii de navigație aeriană, organizațiilor care furnizează informații/date aeronautice necesare în activitatea de proiectare, precum și altor organizații care furnizează servicii în sprijinul acestei activități.

1.3. Definiții

1.3.1. În sensul prezentului document, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

- 1) **acceptat/acceptabil** - indicație pozitivă despre anumite subiecte și propuneri pe care AAC le consideră compatibile cu scopul propus;
- 2) **asigurarea calității** - parte a managementului calității concentrată pe furnizarea încrederii că cerințele referitoare la calitate vor fi îndeplinite;
- 3) **baza AIS** - orice document pe suport de hârtie sau în format digital care conține informații/date aeronautice conforme cu cerințele de calitate specificate și care sunt destinate prelucrării și emiterii sub forma elementelor Pachetului integrat de informare aeronautică;
- 4) **date privind obstacolele (date obstaculare)** - date privind toate obiectele fixe (indiferent dacă au caracter temporar sau permanent) și mobile sau părți ale acestora,

care sunt localizate într-o zonă destinată mișcării la sol a aeronavelor sau care se extind deasupra unei suprafețe definite destinate să protejeze aeronavele în zbor sau care se află în afara acestor suprafețe definite și au fost evaluate ca reprezentând un pericol pentru navigația aeriană;

- 5) **date privind terenul (date de teren)** - date despre suprafața terestră care cuprinde elemente naturale precum munți, dealuri, culmi, văi, corpuri de apă, ghețuri și zăpezi permanente, excluzând obstacolele;
- 6) **date cartografice de aerodrom (date de aerodrom)** - date colectate în scopul obținerii informațiilor cartografice ale unui aerodrom;
- 7) **facilități** - baza materială asociată domeniului de activitate care face obiectul aprobării unei organizații ca agent aeronautic civil;
- 8) **furnizor AIS** - organizație certificată de către AAC în vederea furnizării serviciului de informare aeronautică;
- 9) **integritate (cu referire la date aeronautice)** - grad de siguranță că o dată aeronautică și valoarea ei nu au fost pierdute sau alterate din momentul când data respectivă a fost creată ori amendată în mod aprobat;
- 10) **înregistrare** - document prin care se declară rezultate obținute sau se furnizează dovezi ale activităților realizate;

NOTA 1 - Înregistrările pot fi utilizate, de exemplu, pentru a documenta trasabilitatea și pentru a furniza dovada verificării, acțiunii preventive și a acțiunii corective.

NOTA 2 - În general, înregistrările nu trebuie supuse controlului reviziilor.

- 11) **managementul calității** – activități coordonate pentru a orienta și a controla o organizație în ceea ce privește calitatea;

NOTĂ - În general, orientarea și controlul referitoare la calitate includ stabilirea politicii referitoare la calitate și a obiectivelor calității, planificarea calității, controlul calității, asigurarea calității și îmbunătățirea calității.

- 12) **memoriu de prezentare** - document cuprinzând informații detaliate despre organizație (modul de constituire, obiectul de activitate, organizare, resurse, sistemul de management al calității, activitatea prezentă și de perspectivă);
- 13) **organizație** - persoană juridică independentă sau compartiment/structură specializată al/a unei persoane juridice, constituit/constituită în scopul îndeplinirii unor activități/sarcini specifice;

- 14) **organizație de proiectare** – organizație care efectuează activități de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
- 15) **proiectant (designer)** - persoană pregătită/calificată corespunzător pentru a efectua activități de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
- 16) **proces** - ansamblu de activități corelate sau în interacțiune care transformă elemente de intrare în elemente de ieșire;

NOTA 1 - În general, elementele de intrare într-un proces sunt elemente de ieșire ale altor procese.

NOTA 2 - În general, procesele dintr-o organizație sunt planificate și se desfășoară în condiții controlate pentru a adăuga valoare;

- 17) **procedură** - mod specificat de efectuare a unei activități sau a unui proces;

NOTA 1 - Procedurile pot fi documentate sau nedocumentate.

NOTA 2 - Atunci când o procedură este documentată, se utilizează frecvent termenul "procedură scrisă" sau "procedură documentată". Documentul care conține o procedură poate fi denumit "document-procedură".

- 18) **proiectul procedurilor de zbor** - documentația completă care cuprinde toate considerațiile, ipotezele și aspectele utilizate în proiectarea unei proceduri de zbor instrumental;
- 19) **procesul de proiectare a procedurilor de zbor (procesul FDP)** - procesul asociat proiectării procedurilor de zbor instrumental prin care este creată sau modificată o procedură de zbor instrumental;
- 20) **procedura de zbor instrumental** - descrierea unor serii predeterminate de manevre (în/de zbor) executate prin referință la instrumentele de zbor și care sunt publicate în format electronic sau pe suport hârtie;
- 21) **procesul procedurii de zbor instrumental (procesul IFP)** - procesul principal care cuprinde toate activitățile începând cu colectarea datelor necesare proiectării și până la publicarea unei proceduri de zbor instrumental;
- 22) **securitate aeronautică** – complex de măsuri, resurse umane și materiale prevăzute pentru protecția aviației civile împotriva actelor de intervenție ilicită;
- 23) **siguranța zborului** - capacitate a activității aeronautice constând în evitarea afectării sănătății sau pierderii de vieți omenești, precum și a producerii de pagube materiale;
- 24) **sistem de management** - sistem prin care se stabilesc politica și obiectivele și prin care se realizează acele obiective;

NOTĂ - Un sistem de management al unei organizații poate include diferite sisteme de management, cum ar fi un sistem de management al calității, un sistem de management financiar sau un sistem de management al mediului.

25) **sistemul de management al calității** - sistem de management prin care se orientează și se controlează o organizație în ceea ce privește calitatea;

26) **trasabilitate** - abilitatea de a reconstitui istoricul, aplicarea sau localizarea a ceea ce este luat în considerare.

NOTĂ - Atunci când este luat în considerare un produs, trasabilitatea se poate referi la:

- originea materialelor și componentelor;
- istoricul procesării;
- distribuția și localizarea produsului după livrare.

1.3.2. Ceilalți termeni specifici utilizați în prezentul document corespund definițiilor de la articolul 3 din Legea aviației civile a Republicii Moldova nr. 1237-XIII din 09.07.1997.

1.4. Abrevieri utilizate

AAC	- Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova
AIS	- Serviciul de informare aeronautică
ATM	- Managementul traficului aerian
ATS	- Servicii de trafic aerian
ATC	- Controlul traficului aerian
CT-AIS	- Cerințe tehnice. Servicii de informare aeronautică
CT-HA	- Cerințe tehnice privind hărțile aeronautice
CT-ATS	- Cerințe tehnice. Servicii de trafic aerian.
Doc.	- Document
FDP	- Procesul de proiectare a procedurilor de zbor
HA	- Hărți aeronautice
IFP	- Procesul procedurii de zbor instrumental
KPI	- Indicatorii cheie de performanță
OACI	- Organizația Aviației Civile Internaționale

MTID	- Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
PANS-OPS	- Proceduri pentru Serviciile de Navigație Aeriană. Operarea Aeronavelor.
PVZ	- Pilot de validare din zbor
RAC	- Reglementări aeronautice civile
ISO 9001	- Sisteme de management al calității
SNA	- Servicii de Navigație Aeriană

1.5. Referințe

- 1) Cerințe tehnice. Servicii de informare aeronautică;
- 2) Cerințe tehnice privind hărțile aeronautice;
- 3) Cerințe tehnice. Servicii de trafic aerian.
- 4) Proceduri de navigație aeriană - Operarea aeronavelor (Doc. OACI 8168), Vol. 2;
- 5) Manualul OACI pentru asigurarea calității în proiectarea procedurilor de zbor (Doc. OACI 9906);
- 6) Manualul OACI pentru construcția procedurilor de navigație aeriană (Doc. OACI 9368);
- 7) Manualul de navigație bazată pe cerințe de performanță PBN (Doc. OACI 9613);
- 8) Manualul OACI pentru sistemul de referință WGS-84 (Doc. OACI 9674);
- 9) Manualul OACI pentru managementul siguranței (Doc. OACI 9859);
- 10) Manualul OACI RNP AR (Doc. OACI 9905).

CAPITOLUL 2 Aprobarea organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

2.1. Solicitarea aprobării organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

2.1.1. Doar procedurile de zbor instrumental, proiectate de către o organizație aprobată de către AAC, vor fi supuse procesului de aprobare de către AAC.

2.1.2. În cazul când o organizație de proiectare deține un act de aprobare în vigoare, emis de către o autoritate aeronautică civilă al unui stat membru al OACI și prin care se atestă că standardele și procedurile de proiectare utilizate sunt în conformitate cu PANS-OPS, aceasta va fi automat recunoscută și aprobată de către AAC.

2.1.3. În vederea obținerii aprobării, organizația de proiectare (cu excepția celor de la pct. 2.1.2. și pct. 2.1.6.) trebuie să întocmească și să mențină la zi memoriul de prezentare a organizației, structurat conform Anexei 1, la prezentul document.

2.1.4. În scopul obținerii aprobării prevăzute la pct. 2.1.1. de mai sus, organizația de proiectare trebuie să completeze și să depună la sediul AAC documentația de aprobare.

2.1.5. Documentația de aprobare va fi constituită din următoarele:

- a) cererea de aprobare (Anexa 2 la prezentul document);
- b) memoriul de prezentare a organizației de proiectare (Anexa 1 la prezentul document);
- c) manualul calității;
- d) copia după Certificatul ISO 9001 valabil;
- e) în situația în care organizația de proiectare planifică contractarea unor servicii legate de proiectarea procedurilor de zbor instrumental de la o altă organizație terță:
 - I. copia contractului de prestări servicii proiectare proceduri de zbor instrumental încheiat cu organizația terță;
 - II. copia raportului de evaluare a acestui furnizor;
- f) alte documente care dovedesc modul în care organizația îndeplinește cerințele aplicabile organizațiilor de proiectare.

2.1.6. În cazul în care organizația de proiectare a procedurilor de zbor instrumental este parte componentă a organizației certificate pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană (SNA), nu este necesară elaborarea unui memoriu separat. În acest caz, se va considera acceptabil includerea informației prevăzute în Capitolele I, II și III ale Anexei 1 la prezentul document în memoriul de prezentare al furnizorului de SNA.

2.1.7. În situația în care organizația de proiectare planifică contractarea unor servicii legate de proiectarea procedurilor de zbor instrumental de la o organizație terță, prima va purta responsabilitatea finală pentru calitatea serviciilor prestate de către organizația contractată. În acest scop, înainte de încheierea contractului, organizația de proiectare va efectua o verificare a organizației terțe în vederea stabilirii dacă aceasta se conformează cu cerințele stipulate în prezentul document.

2.2. Verificarea documentației pentru aprobarea organizației de proiectare

2.2.1. În cadrul procesului de aprobare, AAC verifică dacă organizația de proiectare:

- a) are capacitatea de a desfășura activitățile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental conform cerințelor aplicabile;
- b) se conformează cerințelor de siguranță a traficului aerian;
- c) are asigurat un management adecvat, compatibil cu cerințele legislației naționale, cu reglementările și cerințele tehnice aeronautice în vigoare;
- d) a implementat un sistem de management al calității certificat conform ISO 9001;
- e) deține capacitatea financiară, tehnică și profesională/umană impusă de specificul și amploarea activității de proiectare pe care o desfășoară;
- f) îndeplinește cerințele privind calitatea datelor (acuratețe, integritate, rezoluție) specificate în CT-AIS;
- g) a proiectat procedurile de zbor instrumental utilizând standardele de proiectare menționate la pct. 4.6.4, din prezentul document;
- h) îndeplinește cerințele aplicabile documentației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

2.2.2. În scopul asigurării verificării elementelor menționate la pct. 2.2.1. de mai sus, AAC realizează analiza de fond a documentației prezentate: conținutul, modul de întocmire și de prezentare, informațiile declarate de solicitant în legătură cu organizația și cu activitățile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, nivelul de documentare cu privire la prevederile legislației naționale și ale reglementărilor și cerințelor tehnice aeronautice aplicabile.

2.2.3. După primirea documentației de aprobare, AAC efectuează verificarea acesteia.

2.2.4. La verificarea documentației de aprobare prevăzute la pct. 2.1.5, AAC urmărește:

- a) datele de identificare declarate de solicitant;
- b) împuternicirea, în cazul în care solicitantul este reprezentat de altă persoană;

- c) structura și conținutul memoriului de prezentare a organizației;
- d) structura și conținutul manualului calității;
- e) structura organizatorică, relațiile contractuale și interfețele organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
- f) procedurile de sistem și procedurile de control al activităților de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor instrumental;
- g) procedurile de validare a datelor de teren și obstaculare, precum și a altor date utilizate în proiectare;
- h) facilitățile tehnice specifice și facilitățile conexe, proceduri de control și întreținere, norme/normative tehnice utilizate etc.;
- i) modalitățile de planificare, organizare/derulare, control și înregistrare a activităților de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor;
- j) alte elemente de evaluare, specifice activităților de proiectare în domeniul navigației aeriene supuse aprobării.

2.2.5. În cazul în care sunt necesare precizări suplimentare, modificări și/sau completări ale cererii și/sau documentației de aprobare, AAC solicită în scris solicitantului informațiile respective.

2.2.6. Solicitantul trebuie să actualizeze în mod corespunzător și operativ documentația de aprobare.

2.2.7. Solicitantul trebuie să pună la dispoziția AAC documentația de aprobare completă și actualizată.

2.2.8. Rezultatele activităților de verificare se concretizează prin întocmirea de către AAC a unui raport de evaluare în care se consemnează constatările privind capacitatea solicitantului de a desfășura activități de proiectare conform cerințelor aplicabile.

2.2.9. Raportul de evaluare trebuie să menționeze neconformitățile constatate, cerințele suplimentare ce trebuie îndeplinite de solicitant, termenele de înlăturare a neconformităților și de îndeplinire a cerințelor suplimentare formulate de AAC.

2.2.10. În raportul de evaluare se specifică reglementările, cerințele, standardele, normele și alte documente de referință naționale sau internaționale care au stat la baza evaluării.

2.2.11. În funcție de constatările referitoare la îndeplinirea sau neîndeplinirea cerințelor prevăzute de reglementările aplicabile, raportul de evaluare trebuie să consemneze propunerea de aprobare, respectiv de respingere a aprobării organizației de proiectare.

2.2.12. Decizia de aprobare sau de respingere a organizației de proiectare emisă de AAC și semnată de directorul AAC se transmite solicitantului, însoțită de un exemplar în copie al raportului de evaluare.

2.2.13. Aprobarea se va emite pentru un termen de 24 de luni, cu posibilitatea suspendării sau revocării acesteia în cazurile de nerespectare a cerințelor prevăzute în prezentul document.

2.2.14. Un exemplar-copie al deciziei de aprobare sau de respingere a organizației de proiectare, precum și a raportului de evaluare se păstrează la AAC.

2.2.15. Decizia de aprobare sau de respingere a organizației de proiectare se comunică solicitantului, în scris, în termen de 5 zile lucrătoare de la luarea deciziei.

CAPITOLUL 3 Cerințe pentru desemnarea și pregătirea proiectanților organizației de proiectare

3.1. Cerințe generale

3.1.1. Organizația de proiectare trebuie să dispună de personal care are cunoștințele necesare, aptitudinile și experiența adecvată pentru a putea desfășura activitățile de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor instrumental, conform pct. 3.2.

3.1.2. Organizația de proiectare trebuie să identifice și să documenteze cerințele de competență, inclusiv nivelurile de competență și experiență specifice tipurilor de proceduri de zbor instrumental pe care le proiectează.

3.1.3. În scopul asigurării siguranței zborului și al îndeplinirii cerințelor privind managementul calității verificării procedurilor de zbor instrumental, AAC trebuie să dețină resurse umane competente.

3.2. Cerințe privind competența proiectanților organizației de proiectare

3.2.1. Organizația de proiectare trebuie să stabilească și să implementeze programul de pregătire inițială/calificare, pregătire supervizată și pregătire recurentă a personalului său pentru a asigura menținerea nivelului de competență corespunzător tipurilor de proceduri de zbor instrumental pe care le proiectează sau verifică.

3.2.2. Organizația de proiectare trebuie să asigure pregătirea cel puțin inițială și recurentă a proiectanților săi. Pregătirea recurentă se va face la interval de 3 ani, în scopul obținerii de către aceștia a calificării necesare proiectării unui tip specific de proceduri de zbor instrumental.

3.2.3. Organizația de proiectare trebuie să asigure desfășurarea programului de pregătire inițială a proiectanților în scopul:

- a) dobândirii de către proiectant a cunoștințelor necesare privind proiectarea procedurilor de zbor instrumental conform standardelor de proiectare prevăzute în Doc. OACI 8168, Vol. 2, Doc. OACI 9613, precum și în alte documente OACI relevante;
- b) obținerii de către proiectant a deprinderilor/abilităților necesare în activitatea de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

3.2.4. Organizația de proiectare trebuie să asigure desfășurarea programelor de pregătire recurentă a proiectanților în scopul:

- a) actualizării și/sau extinderii cunoștințelor și aptitudinilor necesare în proiectarea categoriilor de proceduri de zbor instrumental pentru care aceștia dețin calificarea;
- b) dobândirii de cunoștințe necesare ca urmare a introducerii unor noi prevederi sau modificării prevederilor referitoare la cerințele și standardele de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

3.2.5. Pregătirea proiectanților de proceduri trebuie să cuprindă absolvirea cursurilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, utilizând standardele de proiectare cuprinse în Doc. OACI 8168, Vol. 2, Doc. OACI 9613, Doc. OACI 9906 și în alte documente OACI relevante.

3.2.6. Proiectanții de proceduri de zbor instrumental trebuie să cunoască și să respecte cerințele prevăzute în reglementările naționale și internaționale aplicabile.

3.2.7. AAC, în cadrul proceselor de supraveghere inițială cât și continuă a organizației de proiectare, va evalua evidențele care confirmă competența proiectanților de proceduri de zbor instrumental. Aceste evidențe pot fi sub forma de:

- a) certificate de absolvire la cursurile inițial și recurente PANS-OPS;
- b) confirmări privind participarea la ședințe, ateliere de lucru internaționale în domeniu.

3.2.8. Pregătirea proiectanților de proiectare a procedurilor de zbor instrumental trebuie efectuate de către organizații de instruire conform Doc. OACI 9906, Vol. 2. În scopul evaluării competenței proiectanților de proceduri de zbor instrumental, AAC:

- a) analizează documentația de pregătire inițială și recurentă a proiectanților pentru a stabili dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute în prezenta reglementare;
- b) analizează experiența proiectanților implicați în activitățile de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor instrumental.

CAPITOLUL 4 Cerințe pentru desfășurarea activităților de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

4.1. Cerințe generale

4.1.1. Activitatea de proiectare a procedurilor de zbor poate fi desfășurată de organizațiile de proiectare acceptate de AAC.

4.1.2. În scopul asigurării siguranței zborului și al îndeplinirii cerințelor privind managementul calității proiectării procedurilor de zbor instrumental, organizația de proiectare trebuie să dețină resurse tehnice adecvate și resurse umane competente.

4.1.3. Organizația de proiectare trebuie să dețină capacitatea financiară necesară și spațiu adecvat pentru susținerea activității de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, corelată cu tipul și volumul activității/activităților.

4.2. Cerințe privind informațiile/datele

4.2.1. Organizația de proiectare trebuie să utilizeze în proiectarea procedurilor de zbor instrumental informații/date necesare care au fost coordonate și aprobate înaintea utilizării de către: furnizorul ATS, entitatea de administrare a aeroportului unde vor fi implementate procedurile, organizațiile care furnizează date de teren și obstaculare.

4.2.2. Având în vedere informațiile/datele utilizate ca date primare în procesul de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, următoarele aspecte trebuie evaluate:

- coordonatele aeroportului, a mijloacelor de navigație aeriană, a obstacolelor și datele teren;
- cerințele spațiului aerian;
- cerințele furnizorului ATS;
- infrastructura aeroportului precum: clasificarea pistei, sistemul de iluminare, sistemul de comunicații, marcajele pistei, altimetrul;
- aspecte legate de mediu;
- alte posibile aspecte asociate procedurilor de zbor instrumental.

4.2.3. Informațiile/datele utilizate în proiectarea procedurilor de zbor instrumental sau rezultate din această activitate trebuie să îndeplinească cerințele privind calitatea datelor (acuratețe, integritate, rezoluție) specificate în CT-HA, CT-AIS și CT-ATS.

4.2.4. Informațiile/datele utilizate în proiectarea procedurilor de zbor instrumental trebuie să fie actuale, complete și adecvate scopului.

4.2.5. Organizația de proiectare și organizațiile care furnizează informații/date necesare proiectării trebuie să asigure trasabilitatea informațiilor/datelor.

4.2.6. Organizația de proiectare trebuie să utilizeze datele obstaculare și datele de teren de la furnizorul AIS.

4.2.7. Organizația de proiectare trebuie să verifice și să valideze informațiile/datele utilizate sau rezultate din proiectare pentru a stabili dacă acestea îndeplinesc cerințele privind calitatea datelor (acuratețe, rezoluție, integritate și trasabilitate) și cerințele privind sistemul geodezic de referință prevăzute în CT-AIS, precum și în alte reglementări, cerințe aplicabile.

4.2.8. Transferul digital al datelor utilizate în, sau rezultate din proiectare trebuie realizat cu respectarea cerințelor privind calitatea datelor, prevăzute în CT-AIS.

4.2.9. Organizația de proiectare trebuie să implementeze proceduri de control al documentației de proiectare, precum și al altor documente relevante pe care le utilizează în activitățile de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor.

4.3. Cerințe privind resursele hardware și software

4.3.1. Organizația de proiectare trebuie să dispună de resursele hardware și software adecvate pentru desfășurarea activităților de proiectare, verificare și validare a procedurilor de zbor instrumental.

4.3.2. AAC trebuie să se asigure că aplicațiile software utilizate de organizația de proiectare în proiectarea procedurilor de zbor instrumental sunt validate în conformitate cu prevederile Doc. OACI 9906, Vol. 3.

4.3.3. Organizația de proiectare trebuie să întocmească și să mențină actualizată documentația tehnică și manualele de utilizare corespunzătoare resurselor software și hardware pe care le utilizează în proiectarea procedurilor de zbor instrumental.

4.4. Cerințe privind sistemul de management al calității

4.4.1. Organizația de proiectare care desfășoară activități de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău trebuie să își organizeze, să își conducă și să execute activitățile pe baza sistemului de management al calității implementat la nivelul întregii organizații și certificat conform ISO 9001. În același timp, pregătirea personalului este unul din cele mai importante elemente în asigurarea calității.

4.4.2. În scopul îndeplinirii cerințelor de siguranță a zborului, organizațiile de proiectare trebuie să implementeze în cadrul sistemului de management al calității două procese, un proces de nivel general și un proces specific.

4.4.3. Procesul de nivel general, denumit procesul procedurilor de zbor instrumental (procesul IFP), cuprinde toate activitățile începând cu etapa de inițiere și până la etapa de publicare/implementare a procedurilor, inclusiv a modificărilor la acestea.

4.4.4. Procesul specific de proiectare, denumit procesul de proiectare a procedurilor de zbor instrumental (procesul FPD), cuprinde toate activitățile care se desfășoară în etapa de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

4.4.5. Prevederi referitoare la etapele și modul de desfășurare a proceselor IFP și FPD, precum și la responsabilitățile și răspunderile celor implicați în aceste procese trebuie să fie cuprinse în manualele și procedurile operaționale ale furnizorului de servicii de proiectare a procedurilor de zbor.

4.4.6. Organizația de proiectare trebuie să dețină actele normative aeronautice naționale și internaționale (standarde, norme, manuale, specificații, alte publicații tehnice de specialitate) aplicabile pentru activitățile de bază pe care le desfășoară.

4.4.7. Sistemul de management al calității menționat la pct. 4.4.1 trebuie să asigure îndeplinirea cerințelor cuprinse în prezentul document și în alte reglementări aplicabile referitoare la următoarele aspecte:

- standardele de proiectare utilizate în cadrul procesului FPD;
- calitatea informațiilor/datelor aeronautice utilizate;
- trasabilitatea informațiilor/datelor aeronautice utilizate în, sau rezultate din activitatea de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
- controlul activităților de proiectare, verificare și validare;
- asigurarea competenței și pregătirii recurente a personalului de proiectare;
- colectarea/achiziționarea și transferul informațiilor/datelor aeronautice utilizate în sau rezultate din activitatea de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
- resursele software și hardware utilizate în proiectare;
- controlul și actualizarea documentației de proiectare și de referință (reglementări, standarde, manuale etc.).

4.4.8. Organizațiile care furnizează informații/date, inclusiv date de teren și obstaculare, ce sunt utilizate în proiectarea procedurilor de zbor instrumental trebuie să respecte prevederile referitoare la datele de teren și obstaculare și la cerințele aplicabile acestora cuprinse în CT-AIS și CT-HA.

4.4.9. Organizația de proiectare trebuie să identifice și să implementeze măsurile necesare în scopul eliminării neconformităților constatate ca urmare a verificărilor efectuate de AAC în scopul aprobării procedurilor de zbor instrumental.

4.5. Cerințe privind siguranța

4.5.1. Organizația de proiectare trebuie să implementeze un sistem de management al siguranței sau proceduri de management al siguranței care să asigure identificarea, evaluarea și atenuarea sau eliminarea riscurilor privind siguranța traficului aerian generate de activitățile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

4.5.2. Organizația de proiectare are responsabilitate primară asupra certitudinii că operațiunile/procedurile sunt sigure. Responsabilitatea secundară a organizației de proiectare este demonstrarea siguranței operațiunilor/procedurilor.

4.5.3. Organizația de proiectare trebuie să efectueze evaluarea de siguranță a proiectării procedurilor de zbor.

4.5.4. Evaluarea de siguranță trebuie să aibă în vedere aplicarea metodelor și procedurilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, analizarea aspectelor de proiectare, utilizarea standardelor de proiectare aplicabile, prelucrarea datelor aeronautice utilizate în procesul de proiectare, verificarea și validarea etapelor de proiectare și transmiterea în vederea publicării în documentele de informare aeronautică.

4.5.5. Furnizorul de servicii de trafic aerian certificat (furnizor ATS), în colaborare cu organizația de proiectare, trebuie să efectueze evaluarea de siguranță a implementării procedurilor de zbor instrumental prin evaluarea influenței asupra procedurilor de zbor instrumental existente la aerodromul specificat și la aerodromurile din vecinătate, evaluarea complexității și încărcării controlorului de trafic aerian, precum și prin evaluarea influenței asupra tuturor aspectelor referitoare la furnizarea organizației ATS.

4.5.6. Furnizorul ATS trebuie să realizeze evaluarea de siguranță a impactului implementării procedurilor de zbor instrumental asupra sistemului ATM, în conformitate cu reglementările naționale aplicabile.

4.5.7. Furnizorul ATS și organizația de proiectare trebuie să realizeze evaluarea de siguranță prin consultarea tuturor organizațiilor implicate în proiectarea procedurilor de zbor instrumental, precum și a organizațiilor care influențează sau sunt afectate de implementarea procedurilor proiectate (operatori aerieni, furnizori de date aeronautice, entitățile de administrare a aerodromurilor etc.).

4.6. Cerințe privind proiectarea procedurilor de zbor instrumental

4.6.1. Procesul de proiectare a procedurii de zbor instrumental cuprinde achiziționarea de date, proiectarea și promulgarea procedurii. Procesul începe cu achiziționarea (compilarea) și verificarea mai multor date și informații și se finalizează cu:

- a) validarea la sol și/sau din zbor a produsului final;
- b) prezentarea documentației către AAC pentru aprobarea procedurii;
- c) publicarea în publicațiile de informare aeronautică.

4.6.2. Organizația de proiectare trebuie să se asigure că procedurile de zbor instrumental pe care le proiectează îndeplinesc cerințele și criteriile prevăzute în reglementările și standardele aplicabile, cerințele furnizorului ATS, ale aeroportului unde vor fi implementate, ale aeroporturilor afectate, precum și ale operatorilor aerieni.

4.6.3. Organizația de proiectare trebuie să implementeze proceduri documentate pentru controlul activităților de proiectare a procedurilor de zbor instrumental, inclusiv al activităților de verificare și validare a etapelor de proiectare.

4.6.4. Organizația de proiectare trebuie să proiecteze procedurile de zbor instrumental utilizând standardele de proiectare cuprinse în:

- a) Doc. OACI 8168, Vol. 2, ediția în vigoare;
- b) Doc. OACI 9613, ediția în vigoare;
- c) alte documente OACI aplicabile.

4.6.5. Organizația de proiectare trebuie să se asigure că verificarea etapelor de proiectare sunt efectuate de către personalul din cadrul organizației, care are competența adecvată/corespunzătoare.

4.6.6. Organizația de proiectare trebuie să se asigure că verificarea etapelor de proiectare se efectuează și de alți proiectanți în afara celor care proiectează procedurile de zbor instrumental.

4.6.7. Organizația de proiectare trebuie să păstreze și să actualizeze documentația referitoare la standardele de proiectare utilizate în proiectarea procedurilor de zbor instrumental.

4.7. Cerințe privind documentația de proiectare

4.7.1. Organizația de proiectare trebuie să întocmească, să păstreze și să actualizeze documentația de proiectare corespunzătoare tipurilor de proceduri de zbor instrumental pe care le proiectează.

4.7.2. Documentația de proiectare trebuie să cuprindă:

- a) documentația necesară pentru publicarea în Publicația de Informare Aeronautică - AIP Moldova, conform CT-AIS și CT-HA;

b) documentația necesară pentru asigurarea transparenței în ce privește standardele, detaliile și ipotezele considerate în activitatea de proiectare propriu-zisă, inclusiv informațiile/datele aeronautice utilizate în proiectare. Documentația trebuie să conțină informații/date referitoare la:

1. obstacolele semnificative pentru fiecare segment al procedurii;
2. restricțiile de mediu considerate în proiectare;
3. evaluarea infrastructurii;
4. restricțiile de spațiu aerian;
5. cauzele modificării procedurilor în vigoare;
6. cerințele furnizorului ATS certificat;
7. alte aspecte sau cerințe avute în considerare în procesul de proiectare;

c) documentația suplimentară necesară verificării și validării procedurilor de zbor instrumental la sol și, dacă este cazul, în zbor.

4.7.3. Organizația de proiectare trebuie să păstreze documentația de proiectare actualizată și completă. Perioada de păstrare a documentației este măcar minimul perioadei operaționale a procedurii.

4.8. Cerințe față de validarea la sol a procedurilor de zbor instrumental

4.8.1. Validarea procedurii de zbor instrumental este etapa premergătoare procesului de publicare și este necesară pentru asigurarea calității procesului de proiectare a procedurii de zbor instrumental. Validarea procedurii are scopul de a verifica toate datele obstaculare, de teren și navigare, și de a evalua fezabilitatea procedurii. Validarea completă include validarea la sol și validarea din zbor, după cum este prevăzut în documentul Doc. OACI 9906, Volumul 5.

4.8.2. Validarea la sol va include o verificare independentă a proiectului de procedură de zbor instrumental și o validare înainte de zbor.

4.8.3. Verificarea întregului pachet de proiectare a procedurii de zbor instrumental va fi efectuată de către personalul instruit în proiectarea procedurilor și care posedă cunoștințele corespunzătoare procesului de validare din zbor, care poate fi format din:

- proiectantul procedurii;
- pilot validare din zbor;
- reprezentanții operatorilor aerieni naționali;
- autoritățile aeroportuare;

- reprezentanții ATC.

4.8.4. Scopul validării înainte de zbor este de a familiariza și de a identifica posibilele probleme în procedura de zbor dintr-o perspectivă operațională de zbor.

4.8.5. Etapa de validare înainte de zbor se efectuează de către persoane instruite în proiectarea procedurilor de zbor instrumental și care dețin cunoștințe adecvate în problemele validării din zbor. Această etapă poate fi efectuată în comun de către proiectantul procedurilor de zbor instrumental și pilot.

4.8.6. Personalul instruit și răspunzător pentru validarea înainte de zbor, are ca obiective:

- a) să efectueze inventarierea și revizuirea pachetului de proiectare a procedurii de zbor instrumental;
- b) să evalueze datele/informațiile și codarea;
- c) să verifice operațiile speciale și cerințele de pregătire;
- d) să documenteze rezultatele validării înainte de zbor;
- e) să coordoneze aspectele operaționale (dacă este cazul).

4.8.7. Validarea la sol are scopul să identifice, în măsura în care este posibil, toate erorile în criteriile și documentația utilizată, și să evalueze la sol, acele elemente care vor fi evaluate în procesul validării din zbor. Toate probleme identificate în procesul validării la sol trebuie să fie soluționate înainte de începerea validării din zbor.

4.8.8. În cazul când, în procesul validării la sol pot fi verificate acuratețea și complexitatea tuturor obstacolelor și a datelor de navigație luate în calcul în procesul proiectării procedurii, precum și orice alți factori adiționali care, în mod normal, trebuie să fie evaluați în timpul validării din zbor, atunci se poate renunța la etapa de validare din zbor.

4.9. Cerințe față de validarea din zbor a procedurilor de zbor instrumental

4.9.1. Validarea din zbor va include o evaluare în cadrul simulatorului de zbor și/sau o evaluare în timpul zborului cu aeronava.

4.9.2. Validarea din zbor este necesară în următoarele condiții:

- a) fezabilitatea unei proceduri nu poate fi determinată prin alte mijloace;
- b) procedura conține elemente de design non-standard – diferențe mari față de criteriile de proiectare (cum ar fi: gradiente/unghiuri de apropiere, lungimi de segmente, viteze, unghiuri de înclinare, etc.);
- c) acuratețea și/sau integritatea datelor și a obstacolelor de teren nu poate fi determinată prin alte mijloace;

- d) procedurile noi diferă în mod semnificativ față de procedurile existente;
- e) pentru procedurile PinS, în cazul elicopterelor.

4.9.3. Validarea din zbor a procedurilor de zbor instrumental are următoarele obiective:

- a) verificarea corectitudinii informațiilor/datelor procedurii;
- b) identificarea obstacolelor semnificative și evaluarea înălțimilor/altitudinilor de trecere în siguranță;
- c) operarea în limitele de siguranță de către aeronavele cărora le sunt destinate;
- d) operarea procedurii cu ușurință și evitarea manevrelor care solicită piloții și pasagerii peste limitele acceptate;
- e) asigurarea evitării interferențelor radio;
- f) evaluarea infrastructurii necesare, a vizibilității și a altor factori operaționali.

4.9.4. Organizația de proiectare este responsabilă de efectuarea validării din zbor a procedurii proiectate și poate realiza acest proces cu resursele proprii sau poate contracta acest serviciu de la o organizație terță.

4.9.5. În cazul când validarea din zbor este efectuată în bază de contract de o organizație terță, organizația de proiectare trebuie să pună la dispoziția acesteia toate informațiile/datele necesare pentru efectuarea validării din zbor.

4.9.6. Zborul de validare a procedurii (Validarea din zbor) se va efectua doar de către un PVZ calificat și experimentat.

4.9.7. Organizația de proiectare poartă răspunderea pentru datele și informațiile puse la dispoziția PVZ, în vederea efectuării validării din zbor a procedurilor de zbor instrumental.

4.9.8. Proiectantul procedurii de zbor instrumental participă la zborul de validare inițială a procedurii cu scopul de a acorda asistență în evaluarea acesteia și de a se familiariza direct de la PVZ cu problemele legate de procedura dată.

4.9.9. La finalizarea procesului de validare din zbor, va fi întocmit Raportul validării din zbor, după unul din modelele publicate în Apendicele C sau D, după caz, din Doc. OACI 9906 Volumul 5.

4.9.10. Raportul validării din zbor va fi prezentat către AAC de organizația de proiectare ca parte integrală a pachetului de documente pentru aprobarea procedurii de zbor instrumental, la Secțiunea 5 din Anexa 3 la prezentul document.

4.10. Cerințe față de calificarea Pilotului de validare din zbor (PVZ)

4.10.1. PVZ care intenționează să efectueze o validare din zbor a procedurii de zbor instrumental trebuie să corespundă cerințelor minime față de calificările, instruirile și competențele stabilite pentru acest gen de activitate.

4.10.2. Calificările unui PVZ trebuie să includă:

- a) licența de pilot comercial cu calificare pentru zbor instrumental;
- b) licența deținută de PVZ trebuie să corespundă tipului aparatului de zbor (ex. avion sau elicopter) pentru care este proiectată procedura ce trebuie validată;
- c) experiența PVZ trebuie să corespundă cerințelor prevăzute pentru deținătorii unei Licențe (Certificat) de pilot de transport de linie (ATPL) pentru tipul respectiv de aparat de zbor (ex. avion sau elicopter). În același timp, nu este obligatoriu ca un PVZ să fie pilotul-comandant al zborului de validare sau să dețină o calificare pentru tipul de aeronavă utilizat pentru zborul de validare.

4.10.3. În scopul asigurării unei validări adecvate a procedurii de zbor instrumental, programul de formare a unui PVZ trebuie să includă următoarele subiecte:

- a) standardele, procedurile și ghidurile referitoare la AIS, inclusiv Anexa 15 OACI;
- b) standardele, procedurile și ghidurile referitoare la zborurile de inspecție, inclusiv Doc. OACI 8071 „Manual on Testing of Radio Navigation Aids” și Anexa 10 OACI;
- c) standardele, procedurile și ghidurile referitoare la aerodromuri, inclusiv Anexa 14 OACI, Doc. OACI 9137 „Airport Service Manual” și Doc. OACI 9157 „Aerodrome Design Manual”;
- d) standardele, procedurile și ghidurile referitoare la cartografie și publicații aeronautice, inclusiv Anexa 4 OACI și Doc. OACI 8697 „Aeronautical Chart Manual”;
- e) proiectarea procedurilor de zbor convenționale și cele de navigație bazată pe performanță (PBN): schemele standard referitoare la aterizare și decolare (STARs/SIDs), proceduri de așteptare;
- f) Conceptul Navigației bazate pe Performanță, inclusiv Doc. OACI 9613 „Performance-based Navigation (PBN) Manual”;
- g) conceptul de bază și diferențele între zborurile de validare și zborurile de inspecție;
- h) codificarea ARINC 424;
- i) factorul uman;
- j) diferite tipuri de operare a aeronavelor și performanțele aeronavelor (ex. limitări și echipamente);

- k) metodologia de evaluare a obstacolului;
- l) o bună înțelegere a Doc. OACI 9906, Volumul 5.

4.10.4. În cazul când organizația de proiectare a procedurilor din zbor instrumental contractează serviciul de validare din zbor la o organizație terță, aceasta se va asigura că PVZ-ul care efectuează validarea din zbor a procedurii de zbor instrumental are calificările, cunoștințele și experiențele necesare, iar programul de formare al PVZ a fost bazat pe prevederile OACI Doc.9906, Volumul 6.

4.10.5. Pentru formarea PVZ-ilor proprii, AAC poate apela la serviciul organizațiilor de instruire specializate, care furnizează asemenea programe de instruire.

CAPITOLUL 5 Aprobarea procedurilor de zbor instrumental

5.1. Generalități

5.1.1. Procedurile de zbor instrumental noi sau modificate trebuie aprobate de către AAC, înainte de publicarea acestora în documentele de informare aeronautică de către furnizorul AIS certificat de către AAC.

5.1.2. Aprobarea de către AAC a procedurilor de zbor instrumental atestă că:

- a) organizația de proiectare dispune de capacitatea necesară și îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul document și în alte reglementări aplicabile;
- b) organizația de proiectare a proiectat procedurile de zbor instrumental respectând cerințele menționate la pct. 4.6;
- c) procedurile de zbor instrumental supuse aprobării AAC îndeplinesc cerințele de siguranță și de calitate prevăzute în prezentul document și în alte reglementări aplicabile.

5.2. Etapele procesului de aprobare a procedurii de zbor instrumental

5.2.1. Procesul de aprobare cuprinde următoarele etape:

- a) solicitarea aprobării procedurilor de zbor instrumental de către organizația de proiectare;
- b) verificarea calității procedurii prin analiza documentației legate de proiectarea, validarea la sol și validarea din zbor a procedurii de zbor instrumental;
- c) aprobarea/respingerea procedurilor de zbor instrumental.

5.2.2. Solicitarea pentru aprobarea procedurii de zbor instrumental se realizează prin utilizarea formularului specificat în Anexa 3 la prezentul document.

5.2.3. Solicitarea împreună cu documentația de aprobare a procedurii va fi depusă pentru verificare la AAC.

5.2.4. AAC va efectua verificarea calității procedurii prin analiza și expertizarea documentelor depuse de solicitant în vederea aprobării procedurilor de zbor instrumental.

5.2.5. Verificarea calității procedurilor de zbor instrumental trebuie să urmărească:

- a) îndeplinirea cerințelor privind calitatea datelor;
- b) respectarea cerințelor și standardelor de proiectare specifice tipului de procedură pentru care se solicită aprobarea;

- c) îndeplinirea cerințelor referitoare la documentarea și implementarea proceselor IFP și FPD;
- d) verificarea îndeplinirii cerințelor de siguranță a traficului aerian.

5.2.6. La această etapă AAC verifică documentația de proiectare în scopul identificării neconformităților, privind utilizarea și aplicarea standardelor de proiectare, datele utilizate în, sau rezultate din proiectare, precum și desfășurarea proceselor de proiectare, verificare și validare.

5.2.7. Durata procesului de aprobare este până la 4 zile lucrătoare de la data depunerii la sediul AAC a documentației de aprobare a procedurii.

5.2.8. Această perioadă se prelungește, după caz, cu intervalele de timp în care solicitantul se conformează cerințelor suplimentare formulate de AAC (completarea documentației prezentate inițial, implementarea unor măsuri corective etc.).

5.2.9. Solicitantul poartă răspunderea pentru corectitudinea informațiilor/datelor cuprinse în documentația transmisă AAC în scopul evaluării procedurilor de zbor instrumental.

5.3. Aprobarea procedurilor de zbor instrumental

5.3.1. Rezultatele activităților de verificare se concretizează prin întocmirea de către AAC a unui Raport de evaluare în care se consemnează constatările privind calitatea procedurii de zbor instrumental.

5.3.2. În Raportul de evaluare se specifică reglementările, standardele, normele și alte documente de referință interne sau internaționale, care au fost considerate în cadrul verificării calității procedurii de zbor evaluate.

5.3.3. În funcție de constatările referitoare la îndeplinirea sau neîndeplinirea cerințelor prevăzute de reglementările aplicabile, Raportul de evaluare trebuie să consemneze propunerea de aprobare, respectiv de respingere a procedurilor de zbor instrumental.

5.3.4. Decizia de aprobare sau de respingere a procedurilor de zbor instrumental emisă de AAC și semnată de directorul AAC se transmite solicitantului, însoțită de un exemplar în copie al Raportului de evaluare.

5.3.5. Un exemplar-copie al deciziei de aprobare sau de respingere a procedurii de zbor instrumental, precum și a Raportului de evaluare se păstrează la AAC.

5.3.6. Decizia de aprobare sau de respingere a procedurilor de zbor instrumental se comunică organizației de proiectare, în scris, în termen de până la 4 zile lucrătoare de la luarea deciziei.

CAPITOLUL 6 Cerințe privind actualizarea continuă

6.1. În scopul îndeplinirii cerințelor privind siguranța traficului aerian, furnizorul ATS și organizația de proiectare trebuie să evalueze modificările datelor obstaculare, de aerodrom, ale datelor privind mijloacele de navigație, precum și ale altor date aeronautice utilizate în proiectare pentru a stabili dacă este necesară reproiectarea sau retragerea/suspendarea procedurilor de zbor instrumental publicate în documentele de informare aeronautică.

6.2. Furnizorul ATS și organizația de proiectare trebuie să evalueze în mod continuu modificările standardelor de proiectare, precum și ale altor standarde sau cerințe avute în vedere la proiectarea procedurilor de zbor instrumental publicate în documentele de informare aeronautică.

6.3. Furnizorul ATS împreună cu organizația de proiectare trebuie să evalueze procedurile de zbor instrumental proiectate și publicate nu mai târziu de 5 ani de la data efectivă a primei publicări în documentele de informare aeronautică.

6.4. În urma evaluării modificărilor, furnizorul ATS împreună cu organizația de proiectare trebuie să stabilească dacă procedurile de zbor instrumental publicate trebuie modificate sau retrase/suspendate, respectiv dacă este necesară proiectarea unor proceduri de zbor instrumental noi.

6.5. Este responsabilitatea organizației de proiectare, care a proiectat procedura să inițieze procesul de evaluare a procedurilor de zbor instrumental conform perioadei menționate la pct. 6.3 de mai sus, precum și să mențină documentația aferentă procesului de evaluare, inclusiv și a Raportului de evaluare.

6.6. O copie a raportului de evaluare menționat la pct. 6.5 de mai sus va fi pusă la dispoziția AAC.

CAPITOLUL 7 Cerințe privind indicatorii cheie de performanță

7.1. Indicatorii cheie de performanță ajută o organizație să-și definească și să măsoare progresul în scopul atingerii obiectivelor organizaționale. Organizația de proiectare trebuie să identifice și să implementeze un set minim de indicatori de performanță sub forma unor obiective măsurabile sau cuantificabile.

7.2. Indicatorii cheie de performanță trebuie stabiliți avându-se în vedere aspectele care influențează siguranța traficului aerian.

7.3. Organizația de proiectare trebuie să stabilească pentru fiecare indicator cheie de performanță un nivel care poate fi îndeplinit în mod obiectiv.

CAPITOLUL 8 Supravegherea continuă a organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

8.1. Procesul de supraveghere continuă a organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental pentru traficul aerian din FIR Chișinău are scopul de a verifica dacă acestea:

- a) mențin condițiile existente menționate în documentația de aprobare depusă la AAC;
- b) respectă cerințele actelor normative, reglementărilor și cerințelor tehnice aeronautice civile aplicabile privind siguranța și asigurarea calității procedurilor de zbor instrumental.

8.2. Procesul de supraveghere se organizează, este condus și se execută de către AAC.

8.3. Supravegherea se realizează pe baza programului și a procedurilor stabilite de AAC.

8.4. Activitatea de supraveghere se realizează prin inspecții și evaluări periodice, planificate sau inopinate, ale activităților organizațiilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

8.5. În cazul sesizării unor deficiențe sau apariției unor dificultăți, de orice natură, care afectează ori ar putea afecta siguranța activităților aeronautice, AAC organizează inspecții dedicate pentru cazul respectiv.

8.6. Dacă în urma activității de supraveghere se constată că organizația de proiectare nu mai îndeplinește careva cerințe prevăzute în prezentul document și/sau în alte reglementări aplicabile, AAC informează imediat, în scris, organizația de proiectare în cauză, asupra neconformităților constatate și solicită dezvoltarea și implementarea unui plan de acțiuni corective în scopul remedierii neconformităților constatate.

8.7. Perioada necesară remedierii neconformităților va fi agreată cu organizația respectivă, după caz, în dependență de gravitatea neconformităților, dar în orice caz aceasta nu va depăși 90 zile calendaristice din momentul acceptării de către AAC a planului de acțiuni corective.

CAPITOLUL 9 Responsabilități și obligații

9.1. Organizația de proiectare are responsabilitate primară asupra certitudinii că operațiunile/procedurile sunt sigure. Responsabilitatea secundară a organizației de proiectare este demonstrarea siguranței operațiunilor/procedurilor.

9.2. Organizația de proiectare, care realizează proceduri de zbor instrumental pentru traficul aerian în FIR Chișinău trebuie:

- a) să mențină facilitățile, cadrul operațional și/sau sistemul de management al calității conform prevederilor prezentului document și altor reglementări aplicabile;
- b) să desfășoare activitățile de proiectare a procedurilor de zbor instrumental în conformitate cu prevederile prezentului document și ale altor reglementări aplicabile;
- c) să permită și să asigure persoanelor desemnate de AAC accesul la documentația și facilitățile proprii, să asigure accesul inspectorilor AAC la facilitățile și documentația subcontractanților/furnizorilor, pentru efectuarea evaluării sau supravegherii necesare determinării conformării cu prevederile prezentului document și ale altor reglementări aplicabile;
- d) să comunice AAC, anticipat când este posibil, orice modificare semnificativă în organizare, facilități sau sistemul calității, însoțită de o evaluare a implicațiilor potențiale și de un plan de măsuri pentru eliminarea ori minimizarea efectelor acestora;
- e) să utilizeze datele obstaculare și datele de teren de la furnizorul AIS.

ANEXA 1

Structura Memoriului de prezentare a organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

În conformitate cu prevederile pct. 2.1.5 lit. b) din prezentul document, organizația de proiectare trebuie să depună la sediul Autorității Aeronautice Civile, împreună cu cererea de aprobare a procedurilor de zbor instrumental, Memoriul de prezentare, care va include cel puțin următoarele elemente:

- 0.1.** Pagina de gardă
- 0.2.** Cuprins
- 0.3.** Lista reviziilor
- 0.4.** Lista paginilor efective
- 0.5.** Lista de distribuire
- 0.6.** Scopul Memoriului de prezentare și documente de referință
- 0.7.** Definiții, terminologie, abrevieri și sigle
- 0.8.** Prezentarea organizației de proiectare
- 0.9.** Anexe:

Anexa nr. 0. 1: Copie a certificatului de înregistrare

Anexa nr. 0. 2: Copie a statutului înregistrat al organizației de proiectare

Anexa nr. 0. 3: Copie a certificatului de înregistrare fiscală

Capitolul I - Management

- 1.1.** Declarația managerului responsabil al organizației de proiectare
- 1.2.** Domeniul de activitate
- 1.3.** Resurse umane
- 1.4.** Personal de conducere nominalizat, inclusiv specimene de semnături
- 1.5.** Sarcinile și responsabilitățile personalului de conducere (inclusiv asigurarea legăturii cu AAC)
- 1.6.** Structura organizatorică: organigrama, diagrama de relații exterioare
- 1.7.** Personalul de proiectare a procedurilor de zbor instrumental
- 1.8.** Facilități
- 1.9.** Procedura de notificare a AAC
- 1.10.** Procedura de amendare a Memoriului de prezentare

Capitolul II - Proceduri specifice sistemului de management al calității

- 2.1. Controlul documentelor
- 2.2. Controlul înregistrărilor
- 2.3. Auditul intern
- 2.4. Tratarea produsului neconform
- 2.5. Acțiuni corective
- 2.6. Acțiuni preventive

Capitolul III - Proceduri de control a proiectării procedurilor de zbor instrumental

- 3.1. Descrierea procesului procedurilor de zbor instrumental (procesul IFP)
- 3.2. Descrierea procesului de proiectare a procedurilor de zbor instrumental (procesul FDP)
- 3.3. Procedura de validare a aplicației software utilizată în procesul de proiectare a procedurii de zbor
- 3.4. Descrierea procesului de validare la sol a procedurilor de zbor instrumental
- 3.5. Descrierea procesului de validare din zbor a procedurilor de zbor instrumental

Specimenul formularului de solicitare a aprobării organizației de proiectare a procedurilor de zbor instrumental

Directorului Autorității Aeronautice Civile

**CERERE
PENTRU ACORDAREA APROBĂRII ORGANIZAȚIEI DE PROIECTARE A PROCEDURILOR DE ZBOR INSTRUMENTAL**

Secțiunea 1: SOLICITANTUL

1. Numele Solicitantului:

2. Adresa:

3. Date de contact: Nr. Telefon _____ Adresa e-mail: _____

4. Numele și prenumele conducătorului organizației de proiectare a procedurilor de zbor:

5. Semnătura solicitantului: _____

6. Data: _____

Secțiunea 2: ANEXE

1 Copia Memoriului de prezentare a organizației de proiectare

2 Copia Manualului calității

3 Copia după Certificatul ISO 9001

4 Copia contractului de subcontractare servicii proiectare/verificare proceduri zbor instrumental

5 Copia raportului de evaluare a furnizorului de servicii subcontractate

Specimenul formularului de solicitare a aprobării procedurii de zbor instrumental

Directorului Autorității Aeronautice Civile

**CERERE
PENTRU APROBAREA PROCEDURII DE ZBOR INSTRUMENTAL**

Secțiunea 1: PROCEDURA DE ZBOR INSTRUMENTAL

1. Denumirea procedurii: _____

2. Aerodromul _____ 3. Indicatorul pistei _____

4. Descrierea narativă a procedurii proiectate:

Secțiunea 2: PROIECTANTUL PROCEDURII

5. Nume: _____ 6. Prenume: _____

7. Date de contact: Nr. Telefon _____ Adresa e-mail: _____

8. Data proiectării: _____ 9. Semnătura: _____

Secțiunea 3: ANEXE

1. Copia pachetului de date și documente utilizate în calcularea și proiectarea procedurii
2. Copia raportului de validare la sol
3. Copia raportului de validare din zbor (dacă este cazul)
